

Vijf lessen die cryptobeleggers kunnen trekken uit de val van cryptobeurs FTX

6-11-2023 | Wat kunnen we leren van de zaak Sam Bankman-Fried

mr. W.G.G. Jansen de Lannoy

In New York is het (eerste) strafproces tegen Sam Bankman-Fried ('SBF') tot een einde gekomen. De oprichter van de inmiddels gefailleerde cryptobeurs FTX is door de jury schuldig bevonden aan alle zeven aanklachten, die strekken van fraude tot witwassen. SBF werd ervan verdacht dat hij miljarden aan tegoeden van zijn klanten op cryptobeurs FTX heeft doorgesluisd naar zijn beleggingsfonds Alameda Research. De gelden werden vervolgens op zeer risicovolle wijze belegd met grote verliezen tot gevolg. Daarnaast heeft hij de tegoeden van zijn klanten middels donaties aan politieke partijen uitgegeven, investeringen gedaan in vastgoed en is meer dan een miljard dollar aangewend voor persoonlijke doeleinden. Wegens de omvang van de fraude wordt de zaak nu al vergeleken met die van **Bernie Madoff, die zijn klanten met een 'Ponzi Scheme' voor miljarden heeft opgelicht. Op 28 maart 2024 hoort SBF wat voor straf hem wordt opgelegd, hij riskeert een maximale gevangenisstraf van 115 jaar.**

Gevolgen cryptowereld

De rechtszaak tegen SBF roept bij velen de vraag op hoe het mogelijk is dat fraude op zo'n grote schaal kan plaatsvinden

zonder dat er controlemechanismen in werking traden. In een breder verband kan de vraag worden gesteld wat voor effect de val van FTX op de cryptowereld heeft en welke lessen hieruit moeten worden getrokken. In dit blog zal ik na een korte samenvatting van de zaak van SBF ingaan op deze vragen.

De zaak van SBF

Bankman-Fried stond aan het hoofd van de in 2019 opgerichte cryptobeurs FTX. In korte tijd groeide het platform uit tot een van de grootste maar ook meest betrouwbare cryptobeurzen, althans zo werd gedacht. Het doorsluizen van het geld van de FTX-klanten naar Alameda Research vond plaats via leningen vanuit FTX. Uit de boekhouding van FTX, die volgens ingewijden uit niet meer dan een Excelsheet bestond, zou blijken dat deze leningen grotendeels werden gedekt met de door FTX zelf uitgegeven, zeer slecht verhandelbare, cryptomunt 'FTT'. Toen [het artikel van crypto nieuwssite Coindesk](#) verscheen, waarin de financiële huishouding van FTX in twijfel werd getrokken, kondigde de CEO van concurrent Binance aan alle FTT-tokens die zijn platform hield te verkopen.

Veel handelaren wilden vervolgens snel van hun FTT-tokens af, waardoor de waarde daarvan in korte tijd met 75% daalde.

Klanten raakten bezorgd over de financiële staat van FTX en probeerden hun tegoeden weg te halen. Op dat moment bleek dat dat FTX onvoldoende kapitaal bezat om de tegoeden terug te kunnen betalen. Deze waren immers doorgesluisd naar zusterbedrijf Alameda Research.

Welke lessen kunnen uit de fraude bij FTX worden getrokken?

De fraude bij FTX is niet de enige smet op de naam van de cryptowereld. In de afgelopen jaren zijn diverse cryptobeurzen omgevallen omdat zij hun financiële huishouding niet goed op orde hadden. [Eerder schreef ik al stukken](#) over de gevolgen van deze gebeurtenissen met als conclusie dat de cryptosector te groot is om te falen, maar dat het wel van belang is dat regelgeving wordt geïmplementeerd om gebruikers te beschermen. Critici hebben de cryptosector in het verleden meermaals afgeschreven. Het gebrek aan regulatie, interne en externe controle en de vele voorbeelden van excessen maken echter nog niet dat die conclusie terecht is. Wel dient daarvan te worden geleerd met het oog op een betere toekomst. Onderstaand heb ik weergegeven welke lessen op het niveau van de individuele belegger kunnen worden getrokken.

1 | Spreid je cryptovermogen over meerdere exchanges

De cryptosector is een branche die wordt gekenmerkt door een 'high-risk, high-reward attitude'. De diverse exchanges die in de afgelopen jaren zijn omgevallen hebben alle gemeen dat te veel risico's werden genomen en onvoldoende waarborgen waren geïmplementeerd om tegenvallende resultaten op te vangen. In het geval van FTX is naar verluidt sprake van vooropgezette fraude en het was vrijwel onmogelijk om hierop te anticiperen. Wel onderstreept ook dit geval de noodzaak is om het vermogen niet bij één exchange aan te houden. Mijn verwachting is dat voor cryptobeurzen te zijner tijd dezelfde regels zullen gelden als voor banken. Concreet betekent dat (meer) extern toezicht en het aanhouden

van een bepaalde hoeveelheid aan tegoeden, zodat beleggers altijd hun ingelegde vermogen tot een bepaald bedrag kunnen terugkrijgen zodra een cryptobeurs omvalt, net zoals voor banken het [depositogarantiestelsel](#) van toepassing is.

2 | Vertrouw niet al te veel op de 'Goeroe-achtige' oprichters van exchanges

Velen hebben zich afgevraagd hoe het mogelijk is dat FTX als één van de grootste crypto exchanges ter wereld kon omvallen. Het imago van Bankman-Fried dat wordt geschetst als de ideale schoonzoon was gebaseerd op goeie marketing waarbij verscheidene beroemdheden werden ingeschakeld om FTX te promoten. Hierdoor heeft FTX niet alleen grote investeerders kunnen aantrekken maar hebben velen de ogen gesloten voor het gebrek aan zowel interne als externe controle bij het bedrijf. In de cryptowereld zijn er diverse voorbeelden van 'exit scams' waarbij de oprichters van de cryptobedrijven met de Noorderzon vertrokken zodra de financieringen waren opgehaald middels ICO. Zo werd in 2022 de oprichter van cryptobeurs Thodex in Turkije gearresteerd, in verband met de plotselinge 'verdwijning' van het platform. Tegen hem is 40.000 jaar cel geëist. Soortgelijke voorbeelden zijn bekend van kleinere exchanges zoals "Pure Bit" en "Confido". Het is dus van belang om verder te kijken dan de crypto-goeroes en -profeten die achter de cryptobeurzen zitten en de beroemdheden die zijn ingehuurd om daarvoor reclame te maken.

3 | Wees je bewust van de volatiliteit van de koersen

In de afgelopen vijftien jaar heeft meermaals een crash plaatsgevonden waarbij de koers van Bitcoin drastisch is gezakt en veel altcoins daarin werden meegesleept. Verscherpt toezicht, regulering en investeringen van grote partijen zullen voor een matigend effect zorgen op de volatiliteit van de koersen maar toch blijft de mogelijkheid aanwezig

De fraude bij FTX is niet de enige smet op de naam van de cryptowereld

Due dilligence, grondig onder-zoek naar de gezondheid van een bedrijf, is cruciaal

dat de koers lange tijd sluimt op een laag niveau. Het is dan ook een redelijke verwachting dat Bull- en Bearmarkets elkaar zullen blijven afwisselen. Zorg ervoor dat je weet in welke coin je investeert en houdt er rekening mee dat hoge pieken ook diepe dalen impliceren.

4 | Onderschat niet het belang van een goede bedrijfsstructuur
Due dilligence, grondig onderzoek naar de gezondheid van een bedrijf, is cruciaal. In het geval van FTX bestond het bestuur uit slechts drie personen en was er bijvoorbeeld geen raad van commissarissen die toezicht hield op het bestuur. Net als bij vele andere startups was sprake van een goed idee maar een slechte uitvoering. De onervarenheid van de bestuurders en managers naast de gebrekkige bedrijfsstructuur speelden daarbij een grote rol. Regelgeving voor cryptobeurzen ten aanzien van de 'governance' binnen de bedrijven, ontbreekt. Een gezonde bedrijfsstructuur met voldoende controlemechanismen en waarborgen is niet verzekerd. Dat is iets waar rekening mee moet worden gehouden alvorens het vermogen bij die bedrijven onder te brengen. De meest eenvoudige stap in het onderzoek naar de bedrijfsstructuur is het bestuderen van de website van de onderneming achter een specifieke cryptomunt. Wat zijn hun (lange termijn) doelstellingen, wie zijn de aandeelhouders en initiële investeerders en hoe worden zekerheden geïmplementeerd voor klanten? Daarnaast kan worden gekeken naar de statuten van de onderneming. Daar is te vinden of er een raad van commissarissen is of een ander toezichthoudend orgaan. Doorgaans worden statuten gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel of een vergelijkbaar instituut.

5 | De aanstaande regelgeving zal ervoor zorgen dat de crypto industrie stabiel

wordt, maar ook dan blijft eigen onderzoek van groot belang
[Er is een verscheidenheid aan regelgeving op komst waarmee overheden trachten de cryptosector te reguleren.](#) Maar let wel, deze regelgeving ziet voornamelijk op het in kaart brengen van transacties in plaats van de bescherming van klanten van cryptobeurzen. Deze regelgeving is bedoeld om strafbare gedragingen zoals witwassen en belastingfraude tegen te gaan en om ervoor te zorgen dat het voor overheidsinstanties inzichtelijk is hoeveel cryptovaluta iemand bezit en waar dat vandaan komt. Middels de MiCA-verordening, [lees hier meer over in mijn blog](#), die vanaf 30 december 2024 geïmplementeerd moet zijn door de lidstaten van de Europese Unie, wordt wel getracht de rechtsbescherming van gebruikers te waarborgen. Zo worden alle aanbieders van cryptovaluta verplicht om een vergunning aan te vragen ([deze eis geldt reeds in Nederland](#)) en dienen zij een whitepaper te publiceren waarin de kenmerken, functies en risico's van de producten die zij aanbieden worden belicht.

Maar ook na implementatie van de MiCA-verordening is het niet realistisch om te denken dat fraude geheel kan worden voorkomen. Het grootste deel van de schandalen komt pas aan het licht door een accountant, onderzoeksjournalist of klokkenluider die alarm slaat. Vaak is het dan al te laat. Klanten van cryptobeurzen doen er verstandig aan om uit de beschikbare bronnen informatie te putten om in te schatten hoe betrouwbaar een cryptobeurs of specifieke cryptomunt is. Het advies is dan ook telkens, doe onderzoek voordat je investeert.

Luister het radio-interview

Bronnen

- 1 | <https://www.investopedia.com/terms/b/bernard-madoff.asp>
- 2 | <https://www.coindesk.com/business/2022/11/02/divisions-in-sam-bankman-frieds-crypto-empire-blur-on-his-trading-titan-alamedass-balance-sheet/>
- 3 | <https://www.jaeger.nl/de-toekomst-van-cryptobeurzen-tijd-voor-regulering/>
- 4 | <https://www.dnb.nl/betrouwbare-financiele-sector/nederlandse-depositogarantie/>
- 5 | <https://www.jaeger.nl/de-toekomst-van-cryptobeurzen-tijd-voor-regulering/>
- 6 | <https://www.jaeger.nl/mica-eu-verordening-crypto/>
- 7 | <https://www.dnb.nl/openbaar-register/registers-van-aanbieders-van-cryptodiensten/?p=1&l=10&rc=V1dGVVEFD>
- 8 | <https://www.nporadio1.nl/uitzendingen/nos-radio-1-journaal/acd7c023-b6d9-4819-9bd3-47b0aa491e4e/2023-10-03-nos-radio-1-journaal>

Wil je meer weten over de zaak van Bankman-Fried? Luister dan het radio-interview dat ik hierover bij NOS NPO 1 heb gegeven over de zaak. Terugluisteren kan via deze [link](#) (van 0:42-0:47):

Meer informatie of advies?

Kijk op www.jaeger.nl/kennisbank voor meer informatie over diverse onderwerpen en thema's. Als u vragen heeft, advies nodig heeft of een probleem wilt oplossen, kunt u contact opnemen met ons. Wij staan voor u klaar. U kunt ons bereiken op 020 - 676 04 81 of mail ons op info@jaeger.nl